

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ขอรื้อเกี่ยวกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ (กรณีการสรรหาผู้บริหารสูงสุดของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน))

สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ ได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ กค ๐๘๑๓/๖๙๓ ลงวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า มาตรา ๘ ตรี (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๓ ได้กำหนดคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของผู้บริหารรัฐวิสาหกิจว่า ไม่เป็นหรือภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันได้รับแต่งตั้งไม่เคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น เว้นแต่การเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการในนิติบุคคลดังกล่าวโดยการมอบหมายของรัฐวิสาหกิจนั้น และเนื่องจากในขณะนี้อยู่ในระหว่างการสรรหาผู้บริหารสูงสุดของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ซึ่งธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นผู้ถือหุ้นร้อยละ ๙๙.๙๙ โดยกรรมการของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะสมัครเพื่อรับการคัดเลือกเป็นผู้บริหารของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จึงมีประเด็นว่าผู้ที่จะสมัครเพื่อรับการคัดเลือกดังกล่าวจะมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒) หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) ได้พิจารณาประเด็นข้อหาดังกล่าวโดยได้รับฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ) แล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ที่ว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นนิติบุคคลซึ่งมีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตามมาตรา ๘ ตรี (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการ

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๐๓๓๗ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๑ มาตรา ๘ ตรี ผู้บริหารนอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามที่กำหนดไว้สำหรับรัฐวิสาหกิจนั้นๆ แล้ว ยังต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้ด้วย

(๑) มีสัญชาติไทย

และพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือไม่ นั้น เห็นว่า พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ เป็นกฎหมายซึ่งใช้บังคับกับคุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามสำหรับการเป็นกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยมีเจตนารมณ์เพื่อกำหนดแนวทางเกี่ยวกับกรรมการผู้บริหารรัฐวิสาหกิจ และพนักงานรัฐวิสาหกิจให้อยู่ภายใต้กฎหมายและมาตรฐานเดียวกัน ทั้งนี้ เพื่อให้รัฐวิสาหกิจมีผู้บริหารและปฏิบัติหน้าที่ที่มีความรู้และความสามารถในเชิงธุรกิจอย่างแท้จริง ดังนั้น ในการพิจารณาคุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วิธีการสรรหา การจ้าง การปฏิบัติหน้าที่ ค่าจ้างหรือผลประโยชน์อื่นและการพ้นจากตำแหน่งจึงต้องเป็นไปตามบทบัญญัติดังกล่าวโดยเคร่งครัด การที่ (๑๒) ของมาตรา ๘ ตรี แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ บัญญัติว่า ผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจต้องไม่เป็นหรือภายในระยะเวลาสามปีก่อนวันได้รับแต่งตั้ง ไม่เคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุนหรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น เว้นแต่การเป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการในนิติบุคคลดังกล่าวโดยการมอบหมายของรัฐวิสาหกิจนั้น ก็เพื่อป้องกันมิให้บุคคลซึ่งมีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุนหรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจ เข้ามาดำรงตำแหน่งผู้บริหารของรัฐวิสาหกิจนั้นเพื่อแสวงประโยชน์ใด ๆ อันมิชอบในรัฐวิสาหกิจ

-
- (๒) สามารถทำงานให้แก่รัฐวิสาหกิจนั้นได้เต็มเวลา
- (๓) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๔) ไม่เป็นหรือเคยเป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (๗) ไม่เป็นผู้บริหารหรือพนักงานของรัฐวิสาหกิจอื่น หรือกิจการอื่นที่แสวงหากำไร
- (๘) ไม่เป็นข้าราชการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำของราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ
- (๙) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- (๑๐) ไม่เป็นกรรมการหรือที่ปรึกษาพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง
- (๑๑) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือบริษัทมหาชนจำกัด เพราะทุจริตต่อหน้าที่
- (๑๒) ไม่เป็นหรือภายในระยะเวลาสามปีก่อนได้รับแต่งตั้ง ไม่เคยเป็นกรรมการหรือผู้บริหารหรือผู้มีอำนาจในการจัดการหรือมีส่วนได้เสียในนิติบุคคลซึ่งเป็นผู้รับสัมปทาน ผู้ร่วมทุน หรือมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น เว้นแต่การเป็นประธานกรรมการ หรือกรรมการในนิติบุคคลดังกล่าวโดยการมอบหมายของรัฐวิสาหกิจนั้น

ในเรื่องนี้ปรากฏว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นนิติบุคคลที่มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๔^๒ (๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ มีการดำเนินธุรกรรมโดยการประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ ในการรับฝากและการให้กู้ยืมเงิน ซึ่งเป็นการรับฝากเงินจากบุคคลทั่วไป นิติบุคคลต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการกู้ยืมเงินจากแหล่งต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ เพื่อนำไปหารายได้จากการปล่อยสินเชื่อให้แก่ลูกค้า ส่วนธุรกิจอื่นๆ เป็นการหารายได้จากการให้บริการต่างๆ เช่น การโอนเงินทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ ธุรกิจเงินตราต่างประเทศ การอาวัลและการค้าประกัน การบริหารกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ นายทะเบียนหลักทรัพย์ การประกอบกิจการนายหน้าประกันวินาศภัยและนายหน้าประกันชีวิต เป็นต้น ส่วนบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนที่มีสถานะเป็นรัฐวิสาหกิจตามมาตรา ๔ (๓) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ เช่นกัน จึงเห็นได้ว่า ทั้งธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) และบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ต่างก็เป็นรัฐวิสาหกิจตามพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ และเนื่องจากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้เข้าถือหุ้นในบริษัทนี้ถึงร้อยละ ๙๙.๙๙ จึงมีประเด็นต้องพิจารณาว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) หรือไม่ ในประเด็นนี้เห็นว่า การพิจารณาถึงการมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจนั้น จะต้องพิจารณาโดยเคร่งครัดเนื่องจากกิจการของรัฐวิสาหกิจจะมีผลกระทบต่อความผาสุกของสาธารณชน จึงต้องมีการตรวจสอบควบคุมการดำเนินการอย่างเข้มงวด ดังนั้น การพิจารณาถึงการมีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของรัฐวิสาหกิจ ย่อมหมายถึงการมีส่วนได้เสียหรือมีประโยชน์ได้เสียทั้งในทางตรง อันได้แก่ การเป็นคู่สัญญาหรือได้รับประโยชน์ในธุรกิจโดยตรงกับรัฐวิสาหกิจ และรวมถึงการมีส่วนได้เสียหรือมีประโยชน์ได้เสียในทางอ้อม อันได้แก่ การมีส่วนได้เสียโดยผ่านบุคคลอื่นหรือใช้วิธีการอื่นใดที่ทำให้เกิดการชดกันประโยชน์ได้เสียด้วย เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้เข้าถือหุ้นในบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด

^๒ มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“รัฐวิสาหกิจ” หมายความว่า

(๑) องค์กรของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรของรัฐบาล หรือกิจการของรัฐตามกฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และหมายความรวมถึงหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ แต่ไม่รวมถึงองค์กรหรือกิจการที่มีวัตถุประสงค์เฉพาะเพื่อสงเคราะห์หรือส่งเสริมการใด ๆ ที่มีใช้ธุรกิจ

(๒) บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า และหรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) มีทุนรวมอยู่ด้วยเกินร้อยละห้าสิบ หรือ

(๓) บริษัทจำกัดหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่กระทรวง ทบวง กรม หรือทบวงการเมืองที่มีฐานะเทียบเท่า และหรือรัฐวิสาหกิจตาม (๑) และหรือ (๒) มีทุนรวมอยู่ด้วยถึงสองในสาม

(มหาชน) ถึงร้อยละ ๙๙.๙๙ จึงเห็นว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) มีผลประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ตาม (๑๒) ของ มาตรา ๘ ตี^๓ แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

ประเด็นที่สอง ที่ว่า หากกรรมการของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะสมัครรับการคัดเลือกเป็นผู้บริหารของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ ตี^๓ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับ กรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓ หรือไม่ นั้น เห็นว่า เมื่อได้พิจารณาแล้วว่า ธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) เป็นนิติบุคคลที่มีประโยชน์ได้เสียเกี่ยวข้องกับกิจการของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) โดยตรง ดังนั้น การที่กรรมการของธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จะสมัครรับการคัดเลือกเป็นผู้บริหารของบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนกรุงไทย จำกัด (มหาชน) จึงมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๘ ตี^๓ (๑๒) แห่งพระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๓

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๔๗

^๓ โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑, ข้างต้น